

Doszpoth Anna

Kriminológiai Tanszék

**Témavezető: Lévy Miklós, tanszékvezető egyetemi tanár és
Geller Balázs József, tanszékvezető egyetemi tanár**

A nemzetközi bűncselekmények kriminológiai szempontú elemzésének kezdetei

1. Bevezetés: kriminológia a némaság fogságában

A kriminológiai kutatások hosszú időn keresztül mellőzték a legsúlyosabb nemzetközi bűncselekmények: a népirtás, az emberiség elleni és a háborús bűncselekmények vizsgálatát annak ellenére, hogy a 20. század bővelkedett tömeges atrocitásokban a világ legkülönbözőbb térségeiben, mely eseményeket más tudományterületek, mint például a szociálpszichológia, a pszichológia, a politikatudomány és a történettudomány részletes elemzésnek vetették alá.

A kriminológia sokáig tartó hallgatásának okai összetettek. Egyrészt, alapvető kiindulópontnak kell elismernünk, hogy bűncselekményeknek azokat a viselkedési módokat tekintjük, amelyeket a törvényhozó ekként definiál. A probléma ebben az esetben abból adódhat, ha a törvényhozó fogalmát túl szűk körben értelmezzük, és azt csak az egyes államok törvényalkotó hatalmára vonatkoztatjuk,¹ ami a nemzetközi jog szabályainak mellőzésével járhat.

Másrészt a kriminológiai kutatások tárgyát elsősorban a bűnözés, valamint az azzal összefüggő deviáns magatartások képezik. Ha azonban maga az állam követi el a legsúlyosabb nemzetközi bűncselekmények valamelyikét szervezetei és személyzete révén, vagy legalábbis tolerálja azok elkövetését és nem avatkozik közbe a bűncselekmények megállítására érdekében, olyan helyzet alakulhat ki, amelyben a deviáns és a normakövető magatartások az adott országban gyakorlatilag felcserélődnek. Mindazok, akik követik az állami terv vagy politika diktálta irányt – amivel adott esetben a nemzetközi jog által tiltott cselekményt

¹ HAVEMAN, Roelof, SMEULERS, Alette: Criminology in a State of Denial - Towards a Criminology of International Crimes: Supranational Criminology, in: SMEULERS, Alette, HAVEMAN, Roelof (eds.): Supranational Criminology: Towards a Criminology of International Crimes, Intersentia, Antwerp, 2008, p.6.

valósítanak meg –, az adott kulturális közegben normakonform magatartást tanúsítanak.

Az utolsó magyarázat, amely rávilágíthat arra, hogy a kriminológia miért nem szentelt kellő figyelmet a nemzetközi bűncselekmények vizsgálatára abból adódhat, hogy a napjainkban zajló konfliktusok a kriminológia fő sodrától távoli országokban zajlanak, azok következményei csak ritkán érintenek minket közvetlenül, éppen ezért nemcsak a társadalom figyelmét kerülik el, hanem a kriminológusokét is, akik joggal törekednek a saját országuk hagyományos bűnözésének elemzésére és kriminálpolitikai javaslatok megfogalmazására.

A következő rövid áttekintés azt mutatja be, hogy a legsúlyosabb nemzetközi bűncselekmények kriminológiai szempontú vizsgálata hogyan fejlődött lépésről lépésre az eredetileg a hatalmasokat vizsgáló, majd később az állam által elkövetett bűncselekmények kategóriájából alapvetően emberi jogi megközelítésmódra alapozó kutatási területté, majd ezeken a kereteken is túlnőve, hogyan válhat önálló kutatási területté.

2. A hatalmasok által elkövetett bűncselekmények

A hatalmasok, vagyis a társadalmi és gazdasági befolyással bíró személyek és a bűncselekmények elkövetése közötti összefüggéseket vizsgáló kriminológiai kutatások kezdete Edwin H. Sutherland 1939-ben, az Amerikai Szociológiai Társaság ülésén tartott előadására vezethető vissza. Sutherland ekkor mutatott rá arra, hogy a hagyományos kutatási módszerek félrevezetőek és ezáltal téves eredményekhez vezetnek, mert a bűnügyi statisztikák alapján a bűnözés okait túlnyomórészt a szegénységre vezetik vissza, vagy olyan jelenségnek feltételezik, mely csak elhanyagolt külvárosi területeket érinthet.² Az előadás új utakat nyitott meg a kriminológiai kutatás számára, felhívva a figyelmet a társadalom alsóbb és felsőbb rétegei által elkövetett bűncselekmények büntetőjogi következményeiben megmutatkozó eltérésekre.

Sutherland saját kutatásaiban még nem differenciált kellő mélységben az egyéni fehérgalléros bűncselekmények és a szervezetek vagy vállalatok által elkövetett cselekmények között,³ másrészt a nem-erőszakos

² SUTHERLAND, Edwin H.: White Collar Criminality, in: American Sociological Review, Vol 5. February 1940, Number 1, 1-12, p 1-2.

³ HUISMAN, Wim: Corporations and International Crimes, in: SMEULERS, HAVEMAN, Roelof (eds.): Supranational Criminology: Towards a Criminology of International Crimes, Intersentia, 2008, Antwerp, p. 183.

bűncselekmények vizsgálatára koncentrált. Az általa képviselt új nézőpont vezetett azonban a későbbiekben a szervezetek által elkövetett bűncselekmények, köztük a gazdasági társaságok jogellenes tevékenységének fókuszba kerüléséhez.

3. Az állam által szervezett bűncselekmények, az állami-vállalati bűncselekmények

Annak ellenére, hogy a vállalati bűnözésre irányuló kutatások fellendültek, a nemzetközi kriminológia kialakulásának irányába mutató újabb előrelépés még hosszabb ideig váratott magára. Ezt a jelentős mérföldkövet William Chambliss 1988-ban, az Amerikai Kriminológiai Társaság konferenciáján elhangzott előadása jelentette, melynek hatására megkezdődhetett egy addig a kriminológia által elhanyagolt terület felfedezése, melyet Chambliss állam által szervezett bűnözésnek (*state-organised crime*)⁴ nevezett el.

A hagyományos fehérgalléros bűnözéstől Chambliss az alapján különítette el az állam által szervezett bűncselekményeket, hogy az utóbbiak nem egy (vagy több) személy előnyszerzését célozzák, hanem egy következetesen létrehozott szervezeti formában, az állam által kialakított terv vagy politika megvalósítására irányulnak.⁵ Az eredeti koncepció azokat a bűncselekményeket ölelte fel, melyeket állami alkalmazottak követtek el az állam támogatásával,⁶ vagyis olyan cselekményeket, melyeket az érintett állam büntetőjoga ugyan szankcionál, de a saját maga alkotta szabályokat maga az állam szegi meg, például a kalózkodás vagy csempészet támogatása vagy politikai merényletek elkövetése során.

Chambliss előadását követően Kramer és Michalowski kezdték el részletesebben tanulmányozni azokat a bűncselekményeket, amelyek tipikusan az állam által szervezett és a vállalati bűnözés keresztszékében találhatóak.⁷ Definíciójuk alapján az állami-vállalati bűnözés (*state-corporate crime*)⁸ illegális és a társadalom számára hátrányokat okozó cselekményeket foglal magában, kialakulásuk feltétele

⁴ CHAMBLISS, William: State-organized Crime, in: The American Society of Criminology, Presidential Address, 1988, in: Criminology, Col 27, Nr 2. 1989, 183-208, p. 193.

⁵ Ibid. p. 184.

⁶ ROTHE, Dawn L, MULLINS, Christopher W: State Crime: Current Perspectives, Rutgers University Press, 2011, p. 23.

⁷ Ibid. p. 26.

⁸ MICHALOWSKI, Raymond J, KRAMER, Ronald C. (eds.): State-Corporate Crime: Wrongdoing at the Intersection of Business and Government, Rutgers University Press, 2006, p. 20.

pedig a politikai elit által a céljai elérése érdekében tett erőfeszítések és a vállalatok profitmaximalizálásra törekvő tevékenysége közötti interakció. Michalowski az aktív cselekvéssel megvalósítható bűncselekmények mellett mulasztással elkövethető cselekményeket is az állami-vállalati bűnözés kategóriájába vont.⁹

4. A makrokriminalitás

A német nyelvterületen Herbert Jäger foglalkozott behatóbban a kriminológiai kutatások perifériájára szorult, kollektív erőszakot megvalósító bűncselekményekkel. A kutatások hiánya mögött azt a sejtését fejezte ki könyve bevezető fejezetében, hogy nemcsak a társadalom, de a kutatók is szélsőséges társadalmi körülmények között felbukkanó eseményeknek¹⁰ tekintik ezeket a bűncselekményeket szemben a hagyományos bűnözéssel, mely – a magas látencia ellenére is – közvetlenül érzékelhető és az emberek mindennapjainak részét képezi (ha nem is közvetlenül áldozattá válás útján, de a média közvetítésével). Jäger a makrokriminalitás fogalmát alkotta meg az állam által elkövetett bűncselekményekre, és egyúttal arra az ellentmondásra is felhívta a figyelmet, hogy e cselekmények esetében az áldozatok (a halálos áldozatok vagy a súlyos testi vagy lelki sérülést elszenvedett sértettek) száma jóval meghaladja a hagyományos bűnözés áldozatainak számát. A teljes kiszolgáltatottság mellett, amit az okoz, hogy a bűncselekményeket az az állam követi el a saját lakosságának sérelmére, mely védelmükre és jogaik biztosítására lenne hivatott, Jäger a hosszabb távon felmerülő társadalmi, gazdasági és szociális sérelmeket és károkat is meghatározó tényezőkként említette.

Jäger a makrokriminalitás fogalma alatt több, egymástól eltérő jelenséget írt le, melyek azonban a hagyományos bűnözéstől élesen elhatárolhatóak,¹¹ így váltak egymással összeköthetővé az alábbi bűncselekmények: népiirtás és tömeges emberölések, állami terror, totalitárius diktatúra kiépítése, kisebbségek üldözése, kulturális és vallási konfliktusok, forradalmi és ellenforradalmi megmozdulások és az ezekre adott állami megtorló intézkedések.¹²

⁹ Supra note 6, p. 27.

¹⁰ JÄGER, Herbert: Makrokriminalität. Studien zur Kriminologie kollektiver Gewalt, Suhrkamp, Frankfurt am Main, 1989. p. 11.

¹¹ Ibid. p. 12.

¹² Ibid. p. 11.

Jäger Roxinhoz¹³ hasonlóan kiemelkedően fontosnak tartotta a hierarchikusan felépített szervezetek „egyik apró láncszemeként” történő elkövetés vizsgálatát,¹⁴ a szervezeti oldal mellett azonban hangsúlyozta, hogy a makrobűncselekmények kollektív elkövetése ellenére az egyes elkövetők saját céljai, motivációi¹⁵ és a szervezeti kötődésük nélkül nem tárható fel teljes mélységében a makrokriminalitás kiváltó okainak széles skálája.

5. A transznacionális és a nemzetközi kriminológia

David O. Friedrichs 1998-ban publikálta kétkötetes tanulmánykötetét,¹⁶ melyben számos szerző fejtette ki álláspontját az állam által elkövetett legkülönbözőbb bűncselekményekről. A kriminológiai szempontú kutatások ebben az időben és különösen a 2000-es években ugrottak meg jelentős mértékben, ami vélhetően az ENSZ Biztonsági Tanácsa által létrehozott két ad hoc Törvényszék, az állandó Nemzetközi Büntetőbíróság, valamint a hibrid nemzetközi büntetőbíróságok létrehozásának és a joggyakorlatuk által kialakított elveknek is köszönhető.

Friedrichs a globális világot vizsgáló kriminológiai megközelítéseket négy kategóriába sorolta:

1) az összehasonlító kriminológia,¹⁷ mely a világ különböző országai büntető igazságszolgáltatási rendszereinek, a bűnözés kontrolljának és az elvégzett empirikus kutatási eredmények összehasonlító vizsgálatát jelenti, elsősorban a kriminálpolitika eszköztárának fejlesztése céljából;

2) a transznacionális avagy határokon átnyúló kriminológia,¹⁸ melynek fókuszában a határokon átnyúló új típusú bűncselekmények, elsősorban a drogok és egyéb bódító anyagok illegális csempészete, a fegyverkereskedelem vagy épp az emberkereskedelem állnak;

¹³ ROXIN, Claus: Organisationsherrschaft und Tatenschlossenheit. Zeitschrift für internationale Strafrechtsdogmatik, 7/2006. 293-300. p. 297.

¹⁴ Supra note 10, p. 27.

¹⁵ Ibid. p. 29.

¹⁶ FRIEDRICHS, David. O. (ed.): State Crime, Vol I., II. Defining, Delineating and Explaining State Crime, Ashgate, Dartmouth, 1998.

¹⁷ FRIEDRICHS, David. O.: Transnational Crime and Global Criminology: Definitional, Typological, and Contextual Conundrums. In: Social Justice Vol 34. No 2. (2007), pp. 4-18., p.6.

¹⁸ Ibid. p. 6-7.

3) a nemzetközi kriminológia¹⁹ fogalma alá Friedrichs kifejezetten a legsúlyosabb nemzetközi bűncselekményeket vonta be: a népiirtást, az emberiség elleni és a háborús bűncselekményeket;

4) a negyedik kriminológiai ágazat pedig a globális kriminológia²⁰, mely a bűnözés és a büntető igazságszolgáltatás vizsgálatára törekszik abban az adott társadalmi berendezkedésben, melyben azok kialakultak és formálódnak.

Friedrichs az állam által elkövetett bűncselekményekkel összefüggésben azt tartotta különösen fontosnak, hogy a politikai bűncselekmények kategóriájának helyébe a kormányzati bűnözés²¹ fogalma lépjen. Ez lehetővé teszi mindazon bűncselekmények közös kategóriába sorolását, melyek az állam által megvalósított és a nemzetközi jogba, az ország saját jogába vagy nem-kormányzati szervek által felállított sztenderdekbe ütköző bűncselekmények,²² másrészt azon cselekményekét is, melyeket az állam képviselőiben vagy megbízásából eljáró személyek követnek el, nem (kizárólag) személyes előnyszerzés céljából.

6. A társadalmi sérelem alapú megközelítések

Kauzlarich, Matthews és Mullins 2003-ban megjelent tanulmánya az állam által elkövetett bűncselekményeket újabb szignifikáns elemmel bővítette, mely a korábbi kutatásokban kevésbé hangsúlyosan jelent meg: ez pedig az egyéneknek, csoportoknak vagy a tulajdonukban okozott sérelem. Továbbra is fenntartották azt az elemet, melynek értelmében az állam képviselőiben vagy megbízásából tevékenységet kifejtő személyek követhetnek el állam által elkövetett bűncselekményt, ezzel összefüggésben pedig az állami szervekbe vetett bizalom és annak elvesztése is hangsúlyossá vált koncepciójukban,²³ mely az állam tevékenységének vagy mulasztásának következménye.

Az állam tevékenysége, avagy kötelezettségei szempontjából különbséget tettek vállalt és magától értetődő kötelezettségek között.²⁴ A szerzők álláspontja értelmében az állam által elkövetett

¹⁹ Ibid. p. 7.

²⁰ Ibid. p.7.

²¹ Supra note 16, p. XVII.

²² Ibid. p. XVII.

²³ KAUZLARICH, David, MULLINS, Christopher W., MATTHEWS, Rick A.: A Complicity Continuum of State Crime. In: Contemporary Justice Review: Issues in Criminal, Social, and Restorative Justice, 6:3, 2003, 241-254. p. 245.

²⁴ Ibid. p. 245.

bűncselekményeket érdemes lenne azokra a kötelezettségzegésekre korlátozni, melyek az adott kulturális közegben kifejezett vagy implicit módon az állam kötelezettségeinek körébe sorolható elvárások megszegését testesítik meg.

A korábbi elméletekhez hasonlóan a vállalati bűnözéstől való elhatárolás alapját az képezte, hogy az állam képviselőjében vagy megbízásából eljáró személy vagy szervezet követi el²⁵ az adott bűncselekményt az állami politikával összhangban, az állam érdekeinek érvényesítése vagy a politikai-gazdasági elit érdekeinek védelme vagy előmozdítása²⁶ céljából.

Green és Ward²⁷ szintén a társadalmi sérelem alapú megközelítést követte, azt azonban bővítették a társadalmi válaszáddal (*social response*) elemével. Elméletük alapján állam által elkövetett bűncselekménynek az minősül, amelyet a társadalom annak lát és érzékel, azokkal szemben büntetőjogi felelősségre vonást követel.²⁸ A koncepció szemmel láthatóan tág értelemben fogja fel az állam által elkövetett bűncselekményeket, ezért a szerzők azt kissé leszűkítve – és egyúttal a kutatások későbbi irányát is előrejelezve – olyan, az állam által elkövetett deviáns magatartásokként határozták meg, melyek sértik a társadalom tagjainak alapvető emberi jogait. Ez a megközelítés egyértelművé teszi az állam szerepét a nemzetközi bűncselekmények elkövetése szempontjából,²⁹ azonban félreértésekhez vezethet, tekintettel arra, hogy az állam által elkövetett bűncselekmények kategóriája jóval tágabb a szűk értelemben vett nemzetközi jog által tiltott cselekményeknél.

7. Az emberi jogi megközelítés

Fontos megjegyezni, hogy a nemzetközi bűncselekmények kriminológiai szempontú vizsgálata során hosszú ideig alapvetően a büntetőjogi szemlélet dominált, mely egyúttal azt is eredményezte, hogy a bűncselekmények definícióját a különböző nemzetközi büntetőbíróságok státútumában meghatározott tényállásokkal egyezően vették alapul. Ezzel a szemlélettel szakított Stanley Cohen, aki az állam által elkövetett bűncselekményeket nem az állam, sem a képviselőjében eljáró személyek vagy szervezetek, hanem az emberi jogok megsértése szempontjából

²⁵ Ibid. p. 246.

²⁶ Ibid. p. 246.

²⁷ GREEN, Penny J., WARD, Tony: State Crime, Human Rights and the Limits of Criminology, in: Social Justice, Vol. 27, No. 1 (79), Race, Class, and State Crime (Spring 2000), pp. 101-115.

²⁸ Ibid. p. 78.

²⁹ Supra note 1. p. 7.

vizsgálta.³⁰ Cohen tisztában volt vele, hogy korai elmélete számos ponton vitára ad okot, mégis kitartóan ragaszkodott azon meggyőződéséhez, hogy az állam által elkövetett különböző bűncselekmények egyetlen közös ponton, az emberi jogok megsértésének tényében ragadhatóak meg és köthetőek össze egymással.

Cohen egyúttal tisztában volt azzal is, hogy a nemzetközi bűncselekmények elkövetésének elfedése nem kizárólag az elkövetők, hanem az állam érdekét is szolgálják. Az állam által elkövetett bűncselekmények elkövetésének megértése szempontjából jelentős mérföldkőnek számított a 2001-ben megjelent műve, melyben a hagyományos elkövető–áldozat, avagy elkövető–áldozat–szituáció megközelítésekkel szakítva a többségi társadalomnak a nemzetközi bűncselekmények elkövetésében és elkövethetőségében játszott szerepére is rámutatott az elkövetett bűncselekmények tagadási formáinak szemléletes bemutatásával.³¹

Cohen megközelítésmódja a büntetőjogi tényállásokkal való szakítással, valamint az emberi jogi megközelítés hangsúlyozásával egyenes úton vezetett a napjainkra egyre erőteljesebbé váló szupranacionális kriminológia³² kialakulásához, mely a szűk értelemben vett nemzetközi bűncselekményeket és a súlyos és tömeges emberi jogi jogsértéseket tanulmányozza azok okainak megértése, prevenciós mechanizmusok kidolgozása és a bűncselekmények okozta sérelmek hatékony feldolgozása céljából.

8. Konklúzió

Chambliss mintegy 50 évvel a világhírűvé vált előadása után tért vissza az állam által elkövetett bűncselekmények vizsgálatához. Álláspontja szerint a globális világ kihívásainak, a környezeti bűncselekményeknek, a nemzetközi bűncselekményeknek és az emberi jogokat sértő cselekményeknek sokkal központibb helyet kellene elfoglalni a kriminológiai kutatásokban, összhangban az e tárgyban született nemzetközi egyezményekkel és a nemzetközi büntetőbíróságok által kialakított princípiumokkal.³³

³⁰ COHEN, Stanley: Crime and Politics: Spot the Difference. In: The British Journal of Sociology, Vol. 47, No. 1 (Mar., 1996), pp. 1-21, p. 6.

³¹ COHEN, Stanley: States of Denial. Knowing about Atrocities and Suffering, Polity Press, Cambridge, 2001.

³² Supra note 1. p. 15.

³³ CHAMBLISS, William J: „Commentary“, in: Society and Social Problems Newsletter 26 (1), p. 9.

Friedrichs Chambliss-hez hasonlóan arra hívta fel a figyelmet, hogy a jövő kriminológiájának szemléletváltatásra van szüksége. Aránytalan ugyanis a kriminológia által vizsgált hagyományos bűnözés okozta társadalmi és egyéb károkra fordított kutatási idő és erőforrás, tekintettel arra, hogy a nemzetközi bűncselekmények mind az emberéletek számában, mind a gazdasági, politikai és társadalmi hatásukban sokkal nagyobb, mélyrehatóbb és időben tovább fennmaradó károkat okoznak elsősorban az érintett országban, és ezzel közvetve vagy közvetlenül más országokban is. Az új évszázad kriminológiájának tehát valamelyest figyelembe kell vennie azt a kárarányt, amelyet a hagyományos és a nemzetközi bűncselekmények okoznak, amikor a kutatás főbb irányait kijelölik.³⁴ Friedrichs a népirtás, a háborús és emberiség elleni bűncselekmények tanulmányozásához elengedhetetlennek tartja egy komplex, tudományterületeken átívelő megközelítésmód kialakítását és alkalmazását.³⁵

Woolford a kriminológiai kutatások reflexív természetét hangsúlyozva³⁶ arra hívta fel a figyelmet, hogy a kriminológiának a világot megmentő célkitűzések helyett arra kell fókuszálnia, hogy tudományterületeken átívelő, kritikai élű, szabálytalan és a joghoz nem minden erővel ragaszkodó irányzattá válhasson. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy a korábbi dogmatikus éllel kijelentett igazságok megkérdőjelezése nem számíthat többé tabunak, a kutatások függetlenségének megőrzése érdekében szükséges elrugaszkodni a jogban kialakított tényállások és definíciók gondolkodás nélkül átvételétől és alkalmazásától, ellenkező esetben ugyanis a kriminológia csupán az állam kiszolgálójává válik, és ezzel az állam maga korlátozója lehet a kutatásoknak.

Összefoglalóan: a legsúlyosabb nemzetközi bűncselekmények tanulmányozása komplex elemzési módszereket igényel, melynek során természetesen figyelembe kell venni a már kialakított elméleteket és koncepciókat – többek között a Holokauszt tanulmányozása során felgyűlt jelentős ismeretanyagot –, azonban nem hagyható figyelmen kívül a nemzetközi bűncselekmények elkövetésének változó tendenciája sem. A bűnös állam koncepciója mára feledésbe merül, az aktuális, elsősorban afrikai eseményekre figyelemmel megállapítható, hogy a nemzetközi bűncselekményeket nem feltétlenül az állami szervek dominanciájával,

³⁴ FRIEDRICHS, David O.: Towards a Criminology of International Crimes, in: SMEULERS, Alette, HAVEMAN, Roelof (eds.): Supranational Criminology: Towards a Criminology of International Crimes, Intersentia, Antwerp, 2008, p. 31.

³⁵ Ibid. p. 36.

³⁶ Ibid. p. 36.

hanem épp ellenkezőleg, a totalitárius rendszert megdönteni kívánó fegyveres felkelők követik el.

Az állam által elkövetett bűncselekmények koncepciója és az ezzel összefüggésben született elméleti megközelítések tehát kiváló alapot szolgáltathatnak a jelenleg zajló konfliktusok vizsgálatára. A legsúlyosabb nemzetközi bűncselekmények kriminológiai szempontú vizsgálatának azonban – tekintettel az elkövetés tényleges körülményeire – az esetek jelentős részében az állam által elkövetett bűncselekmények koncepciójára alapozó, attól azonban lassan elszakadva az önálló kutatási területté válás irányába kell haladnia.

Felhasznált irodalom:

CHAMBLISS, William J: „Commentary”, in: Society and Social Problems Newsletter 26 (1).

CHAMBLISS, William: State-organized Crime, in: The American Society of Criminology, Presidential Address, 1988, in: Criminology, Col 27, Nr 2. 1989, 183-208.

COHEN, Stanley: Crime and Politics: Spot the Difference, in: The British Journal of Sociology, Vol. 47, No. 1 (Mar., 1996), pp. 1-21.

COHEN, Stanley: States of Denial. Knowing about Atrocities and Suffering, Polity Press, Cambridge, 2001.

FRIEDRICHS, David. O. (ed.): State Crime, Vol I., II. Defining, Delineating and Explaining State Crime, Ashgate, Dartmouth, 1998.

FRIEDRICHS, David. O.: Transnational Crime and Global Criminology: Definitional, Typological, and Contextual Conundrums, in: Social Justice Vol 34. No 2. (2007), pp. 4-18.

GREEN, Penny J., WARD, Tony: State Crime, Human Rights and the Limits of Criminology, in: Social Justice, Vol. 27, No. 1 (79), Race, Class, and State Crime (Spring 2000), pp. 101-115.

JÄGER, Herbert: Makrokriminalität. Studien zur Kriminologie kollektiver Gewalt, Suhrkamp, Frankfurt am Main, 1989.

KAUZLARICH, David, MULLINS, Christopher W., MATTHEWS, Rick A.: A Complicity Continuum of State Crime, in: Contemporary Justice Review: Issues in Criminal, Social, and Restorative Justice, 6:3, 2003, 241-254.

MICHALOWSKI, Raymond J, KRAMER, Ronald C. (eds.): State-Corporate Crime: Wrongdoing at the Intersection of Business and Government, Rutgers University Press, 2006.

ROTHE, Dawn L, MULLINS, Christopher W: State Crime: Current Perspectives, Rutgers University Press, 2011.

ROXIN, Claus: Organisationsherrschaft und Tatentschlossenheit, Zeitschrift für internationale Strafrechtsdogmatik, 7/2006, 293-300.

SMEULERS, Alette, HAVEMAN, Roelof (eds.): Supranational Criminology: Towards a Criminology of International Crimes, Intersentia, Antwerp, 2008.

SUTHERLAND, Edwin H.: White Collar Criminality, in: American Sociological Review, Vol 5. February 1940, Number 1, 1-12.

The development of the criminological research regarding the core international crimes

Summary

The present article provides a brief overview on the development of the criminological research of core international crimes, namely genocide, crimes against humanity and war crimes. As it will be revealed, criminology turned for a long time a blind eye to these crimes, even though the 20th century witnessed many of them. Step by step, the research of state crimes and state organised crimes began to grow and let itself being shaped by new ideas of the last 2-3 decades.

The article does not only describe the evolution of this field of research, but with regard to the fact that supranational criminology is still an emerging phenomenon, also draws attention to the challenges of the future.